

Foto: Lars Horn

AF
ULLA VARNKE
SAND EGESKOV

Maskinmesterboligen ved REGAN Vest

Et hverdagsliv anno 1980

Umiddelbart foran indgangen til den hemmelige koldkrigsbunker REGAN Vest ligger et gult parcelhus. Det blev bygget i midten af 1960'erne samtidig med selve regeringsanlægget inde i bakken. Huset indgik som en del af hemmeligholdelsen af bunkeren, da huset skærmede for indkig til dens indgangsparti. Der er tale om et helt almindeligt enfamilieshus, der blev bygget som tjenestebolig for den maskinmester, der stod for den daglige tekniske drift i REGAN Vest. Derfor er huset sidenhen i daglig tale blevet kaldt maskinmesterboligen. Maskinmesteren kunne fra sin tjenestebolig overvåge opkørslen til REGAN Vest og dermed også iagttage, om der skulle være folk, der var unormalt interesserede i bunkeren.

Da REGAN Vest blev taget ud af beredskabet i 2012, var den seneste maskinmester med familie allerede fraflyttet boligen, og den var derfor tømt for indbo, da Nordjyllands Historiske Museum fik overdraget REGAN Vest. Det originale 1960'er køkken og skabsvægge i børneværelser såvel som soveværelser var dog intakte. I 2014 blev huset fredet sammen med REGAN Vest.

Efterhånden som arbejdet med at omdanne koldkrigsbunkeren til et museum og fortællingerne i bunkeren tog form, opstod et ønske om at bruge boligen til at fortælle historien om hverdagslivet i Danmark under Den Kolde Krig. Et hverdagsliv, hvor truslen om en atomkrig til tider kunne kaste lange skygger med nyhedsmedier, der kunne berette om månelandinger og atomprøvesprængninger, og hvor den lille folder "Hvis Krigen Kommer" måske lå gemt i en skuffe. Samtidig med den fjerne trussel om atomkrig var det en helt normal hverdag med børn,

der skulle i skole, aftensmad der skulle laves og en storesøster der skulle til koncert i Aalborg.

Finansiering til udvikling og implementering af digital formidling i maskinmesterboligen faldt på plads med en særlig donation på 1,2 mio. kr. fra Region Nordjyllands pulje Vækstforum. Derfor kunne medarbejdere fra Nordjyllands Historiske Museum i 2019 gå i gang med den del af REGAN Vest-projektet, som omhandler maskinmesterboligen.

De digitale formidlingslag

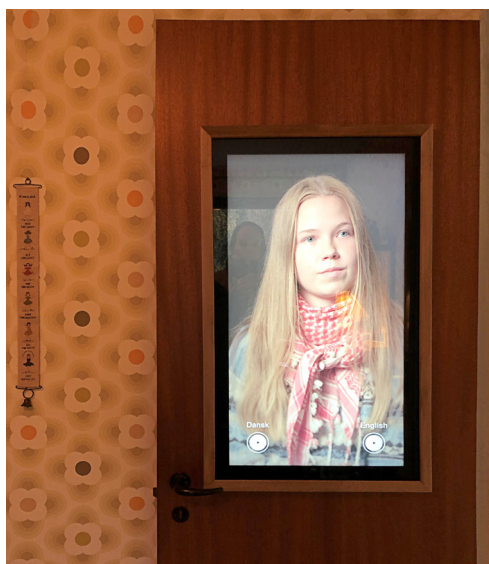
Maskinmesterboligen rummer historien om en familie, der tilsyneladende lever et helt almindeligt liv i et skønt beliggende dansk hus i 1980. Fortællingen har dog det lille twist, at familiens far arbejder inde i det hemmelige anlæg REGAN Vest.

Denne historie bygger blandt andet på interviews med den seneste maskinmesters søn, som har fortalt om hverdagen i huset, hvordan familien skulle holde på en hemmelighed, tanker om krig og indretning i hjemmet. Den historie har museet bygget videre på. Der er tilføjet digitale formidlingslag i boligen for at gøre den til et sted, som de kommende museumsgæster kan besøge på egen hånd, hvor de kan sætte sig i sofaen og tænde for fx fjernsynet, kigge i køkkenskabene eller gå på opdagelse i klædeskabene.

Det er væsentligt for forståelsen af tiden og boligens indretning, at historien om familiens liv kommer frem i formidlingen, og ikke mindst at familiens medlemmer har en tydelig stemme.

Det er løst ved at lave fire skærme, der viser små film, hvor familiens medlemmer blandt andet fortæller om, hvem de er, deres arbejde og interesser. I filmene er der brugt skuespillere, og der er derfor ikke den oprindelige maskinmesterfamilie, man som museumsgæst møder. Skuespillerne er valgt, fordi man gerne ville have børnenes historie fortalt af børn ligesom det også gav mening, at de historier, der hører forældregenerationen til, fortælles af voksne i 40'erne.

Skærmene med familiens fortællinger er ophængt i maskinmesterens kontor, sove-

Skærmen ind til teenageværelset er sat fast i døren. Besøgende kan derfor få Susannes fortælling på vej ind i rummet.

værelset, storesøsterens teenageværelse samt den 12-årige søns værelse. Så når de besøgende kommer til de forskellige rum får de en fortælling om/af den person, der brugte netop det værelse i huset.

I hele huset finder man en række tidstypiske installationer for 1980, som alle kan betjenes af den besøgende. Der er blandt andet fjernsynsudsendelser på tv'et og radioprogrammer på Hi-fi anlægget, der er en kassettebåndoptager i pigens værelse med forskellige optagelser fra ungdomsradio samt tv-spillet Pong i drengens værelse, og du kan ringe til Frøken Klokken fra stuens telefon eller tage et selfie i soveværelset, som sendes direkte ned på familiefotovæggen i stuen – og eventuelt hjem til museums-gæstens egen mail. I kontoret ringer telefonen med beskeder til maskinmesteren, der er højttalerlyd fra bunkeren, og i bryggerset kan man høre fyret. Alt sammen er det med til at skabe en levende og nærværende historie i maskinmesterboligen, og det er som at træde ind i et hjem og møde en familie, selvom ingen er hjemme.

Da alle de digitale installationer var færdige, blev der gennemført brugertests med grupper ude fra, som blev inviteret ind i boligen. Disse test affødte en række ændringer i blandt andet timing og lydniveau, og der sås et behov for små skilte, som vejleder folk i, at her må de gerne starte en installation.

På drengeværelset er der lidt rodet, men man kan se, at han går op i Star Wars, og så har han fået installeret tv-spillet Pong på et lille camping-tv.

Foto: Lars Horn

Indretning af et hjem anno 1980

Fra starten af 2020 var finanseringen til renovering og indretning af Maskinmesterboligen faldet på plads. I løbet af året blev der malet både udvendigt og indvendigt, der blev lagt gulvtæpper og syet gardiner, ligesom en del el-arbejde blev udført. Derefter begyndte selve indretningen. Der var hyret firmaer ind til renoveringen af huset, men museets inspektører stod selv for indretningen – og ikke mindst af indsamlingen af genstande og andre effekter til dertil. Et helt hjem skulle fyldes med indbo, så det repræsenterede en middelklassefamilie anno 1980. Til det arbejde blev fremstillet en række moodboards til hvert enkelt rum med farver, stemninger og interiør, så der var en sammenhæng i, hvad der skulle indsamles og hvilken stil, der ønskedes.

Til en start fik Nordjyllands Historiske Museum kontakt til en giver, som donerede en lang række møbler, gardiner og interiør til projektet, hvilket bragte os et godt stykke vej i indretning af stuen, bryggerset og kontoret. Senere fik museet kontakt til en anden giver, som donerede rigtig mange af de småting som ”gør et hjem” – blandt andet lamper, nips, kontorartikler, ting til køkkenskabe, små ophæng til opslagstavlerne, legetøj til drengens værelse, tøj med mere. Alt i alt kom museet godt fra start i indsamlingsprocessen med disse to store donationer af indbo.

Der var dog ting, som museet blev nødt til at købe. I slut 70’erne og begyndelsen af 80’erne hittede Lego med deres Lego Space serie, ligesom Star Wars filmene og deraf affødt merchandise var meget populært. Disse ting er i dag samleobjekter, men der var et ønske om at have dem i drengeværelset, så museet endte med at købe dem til udstillingen. Ligeledes har museumsinspektørerne fundet en mængde småting for at gøre husets indretning så komplet som muligt såsom ryatæpper, vinreoler, og møbler – alt sammen ting, som museet har købt hos private sælgere.

Når snittet i formidlingen er lagt på en måde, hvor de besøgende må sidde i møblerne og gå rundt i huset på egen hånd, så må der forventes et vist slid. Derfor er der undervejs lavet en indsamling af dubletter af næsten alt. Det vil sige, at når sofaen bliver slidt op, så har museet en anden på lager, som kan sættes ind med kort varsel. Ligeledes med duge, senge, løse tæpper, legetøj osv. Opbygningen af dublettsamlingen har taget en del tid, men skulle gerne gøre vedligeholdelsesprocessen lettere fremover.

At folk kan gå rundt i huset på egen hånd, medfører desværre, at ikke alt indbo kan tages ud af hylder og køkkenskabe. Der er lavet et vist niveau af sikring for at undgå, at folk flytter for meget rundt på tingene. Der er blandt andet sat plexiglas for

*Stuen i maskinmesterboligen hvor man kan sætte sig i sofaen og vælge mellem programmerne på det gamle B&O tv. Her vises fjernsynsudsendelsen *Dus Med Dyrene* med Poul Thomsen som vært.
Foto: Lars Horn*

*Opstilling af ting i skabe og på køkkenbordet giver en stemning og fornemmelse af, at køkkenet er i brug.
Foto: Lars Horn*

skabene, så besøgende ikke kan tage ting ud. Ligeledes er noget interiør gjort fast, fx er juleplatterne på væggen fastgjort med en lille stålwire, og tøjet i entreen er syet fast på bøjlerne, så jakkerne ikke kan tages af.

Tests afslørede begejstring hos de besøgende

Efter endt, renovering, indretning og opsætning af de digitale formidlingslag blev maskinmesterboligens formidling testet igen, og der blev inviteret familiegrupper, pensionistgrupper, unge voksne og udlændinge på besøg i boligen.

Tilbagemeldingerne var overvejende positive. Testpersonerne kunne godt lide, at de måtte gå rundt på egen hånd, at huset ikke var fyldt med lange tekstplancher og ikke mindst, at der blev lagt op til megen erindringsudveksling om, hvordan et hjem så ud i 1980'erne. Ligeledes kunne de godt lide den lidt indirekte koldkrigsstemning, der kommer frem i fx i et tv-indslag om OL i Moskva i 1980 og i en radiotransmission om modstand mod atomkraft.

Enkelte steder blev konklusionen på testene, at der skulle omplaceres vejledningsskilte til de digitale elementer, så de blev mere synlige, ligesom også stuens indretning blev til ændret en

Soveværelset i boligen står klar til besøg.

Foto: Lars Horn

smule. Behovet for sikring blev også understreget i løbet af denne testrunde – generelt blev folk begejstrede for indboet, hvilket af-fødte, at nogle tog småting med sig ind i et andet rum for at vise det til andre. Det er herligt at besøgende bliver begejstrede, men de museumsgæster, der kommer bag efter, har også et krav på, at indretningen er intakt. Derfor blev blandt andet sko sat fast på gulvet, og nipsting blev fastgjort i vindueskarmen.

Ved afslutningen af 2020 var opsætning og test af formidlingen i maskinmesterboligen tilendebragt. Nu er døren til boligen forsvarligt låst, og husets ”beboere” afventer spændt, at det samlede ”Koldkrigsmuseet REGAN Vest” er klar til at tage imod besøgende i 2022.